

Aan de commissie
Werk en Inkomen, Onderwijs,
Samenleven, Schuldhulpverlening en
Armoedebestrijding

Geachte commissieleden,

Op 13 september 2022 heeft de fractie van de PvdA het college in een Regeling van Werkzaamheden gevraagd om met uw commissie in debat te gaan over het rapport 'Meedoen zonder beperkingen' van de Nationale Ombudsman over de (samenloop van) wet- en regelgeving en de vraag in hoeverre de uitvoering van die wet- en regelgeving aansluit op de dagelijkse praktijk van jongeren met een beperking.¹ In de raadsvergadering van 22 september 2022 heb ik uw raad toegezegd op dit rapport te reageren en u daarover een toelichtende brief te sturen (toezegging 22bb005998). Daarbij heb ik aangegeven het rapport te lezen in het licht van onze uitvoering van de Participatiewet en de lobby richting het Rijk voor herziening van (onderdelen van) deze wet.

De Nationale Ombudsman concludeert dat het sociale zekerheidsstelsel voor jongeren met een beperking ingewikkeld en onoverzichtelijk is. Daarnaast zou zelfredzaamheid voor deze doelgroep een illusie zijn en lukt het de doelgroep niet om onbeperkt mee te doen in deze 'participatiemaatschappij'. Wel stelt de Nationale Ombudsman dat medewerkers van overheidsinstanties het beste voor hebben met de doelgroep maar dat de hulp desondanks beter kan. Om de jongeren met een beperking zo goed mogelijk te ondersteunen en te ontlasten heeft de Nationale Ombudsman vier aanbevelingen gedaan. In deze brief ga ik daar vanuit Rotterdams perspectief verder op in.

Binnen de gemeente Rotterdam, maar ook in andere gemeenten, doen we ons uiterste best om problemen bij mensen te helpen oplossen. Werken volgens de 'menselijke maat' is hierbij in Rotterdam een belangrijk uitgangspunt. Ook richting de rijksoverheid zijn en blijven we in gesprek om wet- en regelgeving meer vanuit de menselijke maat in te richten.

Door de omvang van het gemeentelijk apparaat kan het niet anders dan dat onze dienstverlening binnen verschillende afdelingen is georganiseerd. Jongeren kunnen in Rotterdam voor dienstverlening te maken krijgen met onder andere het Jongerenloket, Vraagwijzers, Centraal Onthaal Jongeren, wijkteams en leerplicht.

¹ [Algemeen Rapport | Meedoen zonder beperkingen | 13 september 2022 \(nationaleombudsman.nl\)](https://nationaleombudsman.nl/algemeen-rapport-meedoen-sonder-beperkingen-13-september-2022)

Ook wordt overheidsinformatie door jongeren met een beperking (of hun ouders) niet altijd goed gevonden of begrepen. Binnen het Actieplan 'Vastpakken en niet loslaten' voor jongeren in een kwetsbare situatie in de leeftijd van 16-27 jaar, is informatievoorziening een belangrijk speerpunt.² Het Actieplan loopt tot 2026. In het kader van het actieplan zal de komende jaren expliciet aandacht besteed worden aan de doelgroep 'jongeren met een beperking' en hun informatie- behoefte.

Hieronder ga ik zoals toegezegd in op de vier aanbevelingen van de Nationale Ombudsman.

Aanbeveling 1: Informeer jongeren – proactief- in begrijpelijke taal, al voor de 18^e verjaardag.

De Nationale Ombudsman stelt dat overheidsinstanties jongeren met een beperking actief en in begrijpelijke taal moet informeren over hun rechten en plichten en de voorzieningen waarvan zij gebruik kunnen maken. Zo geeft de Nationale Ombudsman aan dat gemeenten scholen kunnen benaderen om jongeren met een beperking vroegtijdig in beeld te kunnen krijgen.

Voor het 18^e levensjaar:

Op 5 oktober 2022 heeft het college gereageerd (22bo005820) op het rapport van de Kinderombudsman 'Hoor mij en zie mij'. In het rapport gaat de Kinderombudsman in op de obstakels die kinderen en jongeren met een beperking in het dagelijks leven tegenkomen op verschillende gebieden. In deze reactie is het college ingegaan op de aanbevelingen van de Kinderombudsman.

Praktijkonderwijs (PRO) en voorgezet speciaal onderwijs (VSO)

De Rotterdamse scholieren van de PRO/VSO scholen in Rotterdam en een enkele buiten Rotterdam worden door de gespecialiseerde jongerenconsulenten van het Jongerenloket tijdens hun laatste schooljaar gemonitord. Samen met Team Participatie, het team dat verantwoordelijk is voor Loonkostensubsidie en jobcoaching, worden de uitstroomrichtingen besproken en wordt ondersteuning geboden wanneer wenselijk. Hierbij kan gedacht worden aan bemiddeling naar werk of het aanvragen van een uitkering wanneer uitstroom naar werk of onderwijs niet haalbaar is.

Informatievoorziening tijdens dienstverlening gemeente:

Jongeren kunnen zoals gezegd voor dienstverlening te maken krijgen met onder andere vraagwijzers, Centraal Onthaal Jongeren, wijkteams, leerplicht en het Jongerenloket. Op deze plekken werken mensen die gespecialiseerd zijn in dienstverlening aan kwetsbare Rotterdammers. Tijdens de dienstverlening speelt informatievoorziening een grote rol:

Vraagwijzer:

Voor ondersteuning en andere zorgvragen kunnen jonge Rotterdammers terecht bij de Vraagwijzer. Zij kunnen telefonisch, digitaal en fysiek contact opnemen. Vanuit de Vraagwijzer wordt basisinformatie gegeven en worden enkelvoudige meldingen afgehandeld. Bij de Vraagwijzer kunnen jonge Rotterdammers bovendien terecht voor ondersteuning op juridisch gebied door sociaal raadslieden.

² [Vastpakken en niet loslaten](#)

De Vraagwijzer verwijst Rotterdammers met enkelvoudige problematiek door naar o.a. welzijnspartners en het expertiseteam financiën binnen de gemeente. Bij complexe/multi-problematiek verwijst de Vraagwijzer door naar het wijkteam.

Wijkteam:

Het wijkteam biedt ook ondersteuning aan kwetsbare jongere Rotterdammers. Wijkteammedewerkers zijn getraind en methodisch onderlegd om de informatievoorziening en ondersteuning zo vorm te geven dat het past bij deze doelgroep. Denk hierbij aan specifieke communicatievaardigheden zoals eenvoudige taal, werken met pictogrammen, de tijd nemen, kleine stapjes samen zetten, etc. Daarnaast wordt er gewerkt met het zogenaamd Toekomstplan. Vanaf het moment dat de jongere 16,5 jaar oud is, wordt in het Toekomstplan gestructureerd toegewerkt naar het moment dat de jongere 18 jaar wordt. In het Toekomstplan staan alle (regel)zaken en te maken keuzes die hierbij komen kijken, en wordt eventueel vervolghulp of ondersteuning geregeld zodat de overgang van 18- naar 18+ in een doorlopende zorglijn plaatsvindt.

COJ:

Centraal Onthaal Jongeren (COJ) is het loket waar jongeren zich vanaf 17,5 tot 23 jaar kunnen melden als zij (dreigend) dakloos zijn of een beschermde woonvorm nodig hebben. Jongeren kunnen COJ vinden op [Rotterdam.nl](https://rotterdam.nl), waarin staat beschreven hoe en waar zij zich kunnen melden. De eerste informatie over het loket wordt aan de jongeren gegeven bij binnenkomst door de baliemedewerkers. Zij krijgen onder andere informatie over de mogelijkheid van het inzetten van een onafhankelijke clientondersteuner. Het onderzoek naar de hulpvraag van de jongere en het verstrekken van informatie over het onderzoek wordt gedaan door Wmo-adviseurs die hiervoor zijn opgeleid. Daarnaast kunnen de Wmo-adviseurs de expertise inroepen van Expertisemedewerkers die gespecialiseerd zijn in het voeren van gesprekken met jongeren met een beperking.

Leerplicht en RMC (Regionaal Meld- en coördinatiepunt):

Jongeren tot 23 jaar worden benaderd door leerplichtambtenaren en jongerenconsulenten RMC wanneer onderwijsinstellingen schoolverzuim en uitschrijving uit het onderwijs via DUO melden aan de gemeente. In het contact wordt aan de jongeren de informatie gegeven die in hun specifieke situatie van toepassing is. Verder wordt er voorlichting gegeven op en aan scholen, aan de docenten, ouders en jongeren. Ten slotte zijn er diverse landelijke en gemeentelijke informatiebronnen over de wet- en regelgeving op het gebied van leerplicht en RMC.

Jongerenloket

Het Jongerenloket is er voor Rotterdammers van 18 tot en met 26 jaar met een ondersteuningsvraag op het gebied van onderwijs, werk, inkomen, schulden, geldzorgen en/of zorg. Jongeren met een arbeidsbeperking kunnen al vanaf 16 jaar ondersteuning krijgen op het gebied van onderwijs en werk. Jongerenconsulenten kunnen de expertise inroepen van Expertisemedewerkers die gespecialiseerd zijn in het voeren van gesprekken met jongeren met een beperking. Het Jongerenloket beschikt over een chatfunctie, waardoor jongeren laagdrempelig hun ondersteuningsvraag kunnen neerleggen.

Aanbeveling 2: Zorg voor persoonlijke begeleiding

Jongeren met een beperking hebben, vaak hulp nodig bij praktische zaken. Zo is er hulp nodig met hun administratie of het aanvragen van een uitkering.

De Nationale Ombudsman stelt dan ook dat er gezorgd moet worden voor onafhankelijke persoonlijke begeleiding. Cliëntondersteuning vanuit de Wmo kan hierin voorzien.

Onafhankelijke cliëntondersteuning:

De Brede Raad 010 heeft in september vorig jaar eensluidend advies uitgebracht.³ Het college heeft in haar reactie hierop in de brief van 18 februari jl.(22MO00460). aangegeven dat we in Rotterdam in het kader van de Wmo, Onafhankelijke Cliëntondersteuning (OCO) hebben georganiseerd in Rotterdam. De grondslag hiervoor ligt in de Wmo, maar in Rotterdam wordt deze Cliëntondersteuning breder ingevuld dan op de grond van de Wmo vereist. De OCO is een vangnetfunctie voor de Wmo én jeugdhulp. We werken aan een betere bekendheid van de OCO binnen de verwijzers. De primaire ingang voor een burger is de gemeente. We willen het niet nóg ingewikkelder maken voor burgers. Wij hebben in onze brief van 18 februari jl. dan ook aangegeven dat wij inzetten op bekendheid van de OCO binnen de gemeente zelf.

Het vangnet vanuit de OCO treedt in werking op het moment dat burgers vastlopen in het systeem of er in de praktijk onvoldoende toegang toe hebben. De OCO is daarmee een aanvulling op het bestaande 'reguliere' systeem van (toegang tot) zorg en ondersteuning. De OCO neemt daar geen taken van over. In het bestaande systeem kunnen Rotterdammers zich aanmelden en indien nodig gebruik maken van zorg en ondersteuning.

Aanbeveling 3: Zorg dat werken van toegevoegde waarde is, ook in deeltijd.

Aanbeveling 4: Zorg voor financiële zekerheid.

Aanbeveling drie en vier hangen nauw met elkaar samen en zullen dan ook gezamenlijk behandeld worden.

De Nationale Ombudsman geeft aan dat deeltijd werken naast een uitkering forse administratieve belasting met zich meebrengt en dat er voor jongeren met een beperking, die deeltijd werken, geen of weinig financieel voordeel is. De administratieve lasten zouden verlicht moeten worden en werken moet lonend gemaakt worden voor deze doelgroep.

Daarnaast stelt de Nationale Ombudsman dat het verruimen van bijverdiengrenzen en direct verrekenen van inkomsten zou kunnen bijdragen aan het bieden van financiële zekerheid voor deze jongeren met een beperking.

Het feit dat jongeren met een beperking passende arbeid hebben gevonden werkt veelal ook in hun eigen voordeel. Ze bouwen nieuwe sociale contacten op, voorzien zelf in hun eigen inkomen en krijgen structuur in hun leven. Dat de doelgroep te maken krijgt met een forse administratieve belasting en dat zij weinig financieel voordeel ervaren is ook door het Rijk en gemeenten geconstateerd. Dit wordt meegenomen in het wetsvoorstel Uitvoeren Breed Offensief, 'de nieuwe wet Breed Offensief'. Minister Schouten heeft in haar kamerbrief 'de Participatiewet in Balans' al aangegeven dat zij op dit moment bezig is om automatisch verrekenen van inkomsten uit arbeid mogelijk te maken.⁴ Dit zal dan ook bijdragen aan de vermindering van de administratieve belasting die op dit moment wordt ervaren.

³ [Adviesbrief OCO incl. bijlage \(brederaad-010.nl\)](#)

⁴ [Aanbiedingsbrief-participatiewet-in-balans.pdf \(rotterdam.local\)](#)

Ook heeft Minister Schouten aangegeven in haar kamerbrief dat zij verruiming van de bijverdienmogelijkheden wil meenemen binnen het met spoor 1 beoogde wetgevingstraject. De gemeente Rotterdam is onder andere over de verruiming van de bijverdienmogelijkheden en automatische inkomstenverrekening, samen met andere gemeenten, in gesprek met het ministerie van SZW.

Tot slot

Ik herken de signalen die de Nationale Ombudsman afgeeft. Binnen de mogelijkheden die wij als gemeente hebben proberen we aan alle kanten de kwetsbare Rotterdammers te ondersteunen en te helpen. De doelgroep jongeren met een beperking horen hier uiteraard ook bij. We doen al veel als gemeente, maar we zien ook dat dit gefragmenteerd is. Jongeren moeten nu bij verschillende loketten aankloppen, afhankelijk van hun zorg- of ondersteuningsvraag. De komende jaren willen we, o.a. middels het 'Actieplan Kwetsbare Jongeren' hier een verbeterslag in maken, en ook werken aan uitbreiding van de OCO.

Met vriendelijke groet,

Tim Versnel MSC
Wethouder Werk, Inkomen, Nationaal Programma Rotterdam Zuid en EU-
arbeidsmigranten